

SVENSK STANDARD

SS-EN 1125:2008

Fastställt/Approved: 2008-02-04
Utgåva/Edition: 2
Språk/Language: svenska/Swedish
ICS: 91.190; 94.550

Byggnadsbeslag – Panikutrymningsbeslag manövrerade med horisontell tryckstång – Krav och provning

Building hardware – Panic exit devices operated by a horizontal bar, for use on escape routes – Requirements and test methods

This preview is downloaded from www.sis.se. Buy the entire standard via <https://www.sis.se/std-80011595>

Standarder får världen att fungera

SIS (Swedish Standards Institute) är en fristående ideell förening med medlemmar från både privat och offentlig sektor. Vi är en del av det europeiska och globala nätverk som utarbetar internationella standarder. Standarder är dokumenterad kunskap utvecklad av framstående aktörer inom industri, näringsliv och samhälle och befrämjar handel över gränser, bidrar till att processer och produkter blir säkrare samt effektiviserar din verksamhet.

Delta och påverka

Som medlem i SIS har du möjlighet att påverka framtida standarder inom ditt område på nationell, europeisk och global nivå. Du får samtidigt tillgång till tidig information om utvecklingen inom din bransch.

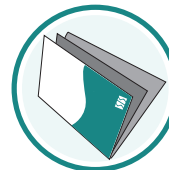
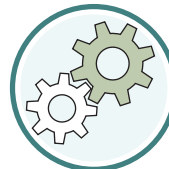
Ta del av det färdiga arbetet

Vi erbjuder våra kunder allt som rör standarder och deras tillämpning. Hos oss kan du köpa alla publikationer du behöver – allt från enskilda standarder, tekniska rapporter och standardpaket till handböcker och onlinetjänster. Genom vår webbtjänst e-nav får du tillgång till ett lättnavigerat bibliotek där alla standarder som är aktuella för ditt företag finns tillgängliga. Standarder och handböcker är källor till kunskap. Vi säljer dem.

Utveckla din kompetens och lyckas bättre i ditt arbete

Hos SIS kan du gå öppna eller företagsinterna utbildningar kring innehåll och tillämpning av standarder. Genom vår närhet till den internationella utvecklingen och ISO får du rätt kunskap i rätt tid, direkt från källan. Med vår kunskap om standarders möjligheter hjälper vi våra kunder att skapa verklig nytta och lönsamhet i sina verksamheter.

Vill du veta mer om SIS eller hur standarder kan effektivisera din verksamhet är du välkommen in på www.sis.se eller ta kontakt med oss på tel 08-555 523 00.

Standards make the world go round

SIS (Swedish Standards Institute) is an independent non-profit organisation with members from both the private and public sectors. We are part of the European and global network that draws up international standards. Standards consist of documented knowledge developed by prominent actors within the industry, business world and society. They promote cross-border trade, they help to make processes and products safer and they streamline your organisation.

Take part and have influence

As a member of SIS you will have the possibility to participate in standardization activities on national, European and global level. The membership in SIS will give you the opportunity to influence future standards and gain access to early stage information about developments within your field.

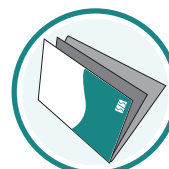
Get to know the finished work

We offer our customers everything in connection with standards and their application. You can purchase all the publications you need from us - everything from individual standards, technical reports and standard packages through to manuals and online services. Our web service e-nav gives you access to an easy-to-navigate library where all standards that are relevant to your company are available. Standards and manuals are sources of knowledge. We sell them.

Increase understanding and improve perception

With SIS you can undergo either shared or in-house training in the content and application of standards. Thanks to our proximity to international development and ISO you receive the right knowledge at the right time, direct from the source. With our knowledge about the potential of standards, we assist our customers in creating tangible benefit and profitability in their organisations.

If you want to know more about SIS, or how standards can streamline your organisation, please visit www.sis.se or contact us on phone +46 (0)8-555 523 00

Europastandarden EN 1125:2008 gäller som svensk standard. Standarden fastställdes 2008-02-04 som SS-EN 1125:2008 och har utgivits i engelsk språkversion. Detta dokument återger EN 1125:2008 i svensk språkversion. De båda språkversionerna gäller parallellt.

Denna standard ersätter SS-EN 1125, utgåva 1, SS-EN 1125/A1, utgåva 1 samt SS-EN 1125/A1/AC:2002, utgåva 1.

The European Standard EN 1125:2008 has the status of a Swedish Standard. The standard was approved and published 2008-02-04 as SS-EN 1125:2008 in English. This document contains a Swedish language version of EN 1125:2008. The two versions are valid in parallel.

This standard supersedes the Swedish Standard SS-EN 1125, edition 1, SS-EN 1125/A1, edition 1 and SS-EN 1125/A1/AC:2002, edition 1.

© Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör SIS, Swedish Standards Institute, Stockholm, Sverige. Användningen av denna produkt regleras av slutanvändarlicensen som återfinns i denna produkt, se standardens sista sidor.

© Copyright SIS, Swedish Standards Institute, Stockholm, Sweden. All rights reserved. The use of this product is governed by the end-user licence for this product. You will find the licence in the end of this document.

Uppllysningar om sakinnehållet i standarden lämnas av SIS, Swedish Standards Institute, telefon 08-555 520 00. Standarder kan beställas hos SIS som även lämnar allmänna uppllysningar om svensk och utländsk standard.

Information about the content of the standard is available from the Swedish Standards Institute (SIS), telephone +46 8 555 520 00. Standards may be ordered from SIS, who can also provide general information about Swedish and foreign standards.

Denna standard är framtagen av kommittén för Lås och beslag, SIS/TK 615.

Har du synpunkter på innehållet i den här standarden, vill du delta i ett kommande revideringsarbete eller vara med och ta fram andra standarder inom området? Gå in på www.sis.se - där hittar du mer information.

Innehåll

Sida

1	Omfattning	7
2	Normativa hänvisningar	7
3	Termer och definitioner	7
4	Krav	11
5	Provningar – I allmänhet och provningsutrustning	25
6	Provningsmetoder – procedurer	28
7	Klassificering.....	36
8	Märkning	38
9	Utvärdering av överensstämmelse	40
	Bilaga A (normativ) Anvisningar för installation och fastsättning	47
	Bilaga B (normativ) Ytterligare krav på panikutrymningsbeslag som är avsedda att användas på dörrkonstruktioner med brandmotstånd och brandgastäthet	49
	Bilaga C (normativ) Underhållsanvisningar	51
	Bilaga D (normativ) Flödesschema för provningsförfarande.....	52
	Bilaga E (informativ) Vägledning vid val av relevanta produktstandarder för särskilda tillämpningar av utrymningsdörrar	53
	Bilaga ZA (informativ) Samband mellan denna Europastandard och grundläggande krav i EU:s byggproduktdirektiv (89/106/EEG).....	54
	Litteraturförteckning.....	60

SS-EN 1125:2008 (Sv)

Förord

Denna Europastandard har utarbetats av CEN/TC 33, "Doors, windows, shutters, building hardware and curtain walling". Sekretariatet hålls av AFNOR.

Denna Europastandard ska ges status av nationell standard, antingen genom publicering av en identisk text eller genom ikraftsättning senast juli 2008, och motstridande nationella standarder ska upphävas senast juli 2008.

Enligt CEN/CENELECs interna bestämmelser ska följande länder fastställa denna Europastandard: Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Island, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Makedonien, Malta, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Serbien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Turkiet, Tyskland, Ungern och Österrike.

Denna Europastandard har utarbetats under mandat som CEN fått av Europeiska Kommissionen och EFTA. Den stöder grundläggande krav i EUs direktiv.

Sambandet med EU-direktiv beskrivs i bilaga ZA, som ingår som en informativ del i denna standard.

Det bör uppmärksammas att vissa beståndsdelar i denna Europastandard möjligen kan vara föremål för patenträtter. CEN ska inte hållas ansvarig för att identifiera någon eller alla sådana patenträtter.

Orientering

Efarenheter som dragits från utrymning från byggnader, brand- och/eller rökrisiker och allmän säkerhet har visat att det är önskvärt att dörrar i offentliga utrymmen, offentliga byggnader, nöjeslokaler, affärer m.m. eller de som måste manövreras i en paniksituation förses med panikutrymningsbeslag som manövreras med en horisontell tryckstång enligt gemensamma specifikationer i Europastandarder.

Det huvudsakliga syftet med de prestandakrav som ingår i denna Europastandard är att ge möjlighet till säker och effektiv utrymning genom en dörröppning med en enkel manöver genom ett tryck med handen eller kroppen för att öppna panikutrymningsbeslaget med minsta möjliga ansträngning och utan förhandskunskap om panikutrymningsbeslaget.

I denna standard prioriteras panikfunktionen istället för det tryck och motstånd mot att dörren öppnas som tätningar, tätningslister, multipla regler osv. orsakar. Vikten av att den enkelt kan öppnas av barn, äldre och funktionsnedsatta ges företräde.

I en paniksituation reagerar människor i grupp annorlunda än en ensam person. När två eller flera personer rusar fram till en utrymningsdörr, troligen i mörker och/eller rök, finns det risk för att den första personen som når fram till dörren inte nödvändigtvis manövrerar panikutrymningsbeslaget utan trycker sig mot dörrbladet (dörr under tryck) medan andra personer försöker manövrera den horisontella tryckstången genom ett tryck med handen eller kroppen. Se figur 1.

Även om de panikutrymningsbeslag som omfattas av denna standard kommer att utrustas med godtagbar extern säkerhet för att undvika risken för felaktig användning av beslaget (kedjor, regler m.m.) är huvudsyftet att göra det möjligt att öppna dörren när som helst genom ett tryck med handen eller kroppen längs insidan av panikutrymningsbeslaget utan behov av nyckel eller annat föremål.

De prestandaprovningar som ingår i denna Europastandard anses vara reproducerbara och kommer följaktligen att erbjuda en jämn och objektiv bedömning av dessa panikutrymningsbeslags prestanda.

Om det finns behov av nödutrymningsbeslag för situationer där människor är bekanta med användningen av dörrbeslagen i sin omgivning, om utrymningsdörrar behöver öppnas inåt och/eller om det är osannolikt att det uppstår en paniksituation hänvisas till EN 179, som omfattar nödutrymningsbeslag. Se definition **3.19**.

I de fall det krävs ytterligare säkerhet för utrymningsdörrar bör hänvisning göras till prEN 13633 som omfattar elektriskt styrda panikutrymningsssystem eller till prEN 13637 som omfattar elektriskt styrda utrymningssystem för användning i utrymningsvägar. Se litteraturförteckningen.

På grund av det breda sortimentet av panikutrymningsbeslag hänvisas läsaren till denna Europastandards tillämpningsområde och utförliga innehåll för att täcka in dessa, men för information och allmän vägledning hanterar denna reviderade Europastandard följande:

- panikutrymningsbeslag som är konstruerade för att användas i paniksituationer
- panikutrymningsbeslag som ska användas på gångjärns- eller pivåhängda dörrblad
- sortiment av panikutrymningsbeslag inklusive de som används på dörrkonstruktioner med dubbla dörrblad (se **7.10**)
- två särskilda typer av manövrering av horisontell tryckstång: panikutrymningsbeslag med "tryckstång (push-bar)", typ A (se **3.17** och figur 2) och panikutrymningsbeslag med "tryckstång (touch-bar)", typ B (se **3.19** och figur 3);
- två kategorier av utstick av panikutrymningsbeslag för att maximera utrymningsvägens bredd och minimera utstick från dörrytan där endera eller båda av dessa kriterier har betydelse (se **4.1.11**)

SS-EN 1125:2008 (Sv)

- två särskilda utformningar av panikutrymningsbeslag: de som konstruerats för användning på dörrar med enkelt dörrblad enbart och de som särskilt konstruerats för användning på dörrar med enkelt dörrblad och/eller dörrar med dubbla dörrblad.

Denna europeiska standard gäller inte för följande:

- eventuell specialutformning av panikutrymningsbeslag och endast sådana mått som är nödvändiga av säkerhetsskäl anges
- särskilda panikutrymningsbeslag som är avsedda att användas av personer med allvarlig funktionsnedsättning (på grund av de många olika funktionsnedsättningar som finns bör sådana panikutrymningsbeslag och deras prestanda avtalas mellan inköparen och tillverkaren);
- nödutrymningsbeslag som manövreras med ett trycke eller tryckplatta (se EN 179) eller elektriskt styrda panikutrymningsystem eller elektriskt styrda utrymningssystem (se prEN 13633 och prEN 13637).

Figur1 — En paniksituation

1 Omfattning

I denna Europastandard specificeras kraven för tillverkning, prestanda och provning av panikutrymningsbeslag som manövreras mekaniskt med antingen en horisontell tryckstång (push-bar) eller en horisontell tryckstång (touch-bar), särskilt konstruerad för användning i en paniksituation i utrymningsvägar.

Huruvida ett panikutrymningsbeslag är lämpligt för användning i en rök-/brandbeständig dörrkonstruktion fastställs genom fem prestandaprovningar som utförs utöver de prestandaprovningar som krävs enligt denna Europastandard. I bilaga B anges ytterligare krav för dessa produkter.

Denna Europastandard omfattar panikutrymningsbeslag som antingen tillverkas och släpps ut på marknaden i sin helhet av en tillverkare eller tillverkas av mer än en tillverkare och sedan släpps ut på marknaden som en sats i en enda affärstransaktion.

2 Normativa hänvisningar

Detta avsnitt hänvisar till följande dokument som är nödvändiga när detta dokument ska tillämpas. För daterade hänvisningar är endast den angivna referensen tillämpbar. För odaterade hänvisningar gäller den senaste utgåvan (inklusive eventuella tillägg).

EN 179, *Building hardware - Emergency exit devices operated by a lever handle or push pad - Requirements and test methods*

EN 1634-1, *Fire resistance and smoke control tests for door and shutter assemblies, openable windows and elements of building hardware - Part 1: Fire resistance test for doors and shutter assemblies and openable windows*

EN 1634-3, *Fire resistance and smoke control tests for door and shutter assemblies, openable windows and elements of building hardware - Part 3: Smoke control test for door and shutter assemblies*

EN 1670:2007, *Building hardware - Corrosion resistance - Requirements and test methods*

EN ISO 9001:2000, *Quality management systems - Requirements (ISO 9001:2000)*

3 Termer och definitioner

I detta dokument används nedanstående termer och definitioner.

3.1

aktivt dörrblad

första dörrbladet som öppnas och sista dörrbladet som stänger i en falsad enkelverkande dörrkonstruktion med dubbla dörrblad

3.2

automatisk fallfunktion

del av ett panikutrymningsbeslag som ger möjlighet till automatisk säkring av en dörr i stängd position efter att den har använts

ANM. Till exempel en fjäderbelastad fallkolv eller en automatiskt utskjutande regel.

3.3

fall

del av ett panikutrymningsbeslag som griper in i hållaren för att säkra dörren i stängd position

SS-EN 1125:2008 (Sv)

3.4

uppställningsmekanism

del av ett panikutrymningsbeslag som håller fallen/regeln i indragen position tills det återställs manuellt

3.5

dörrkonstruktion

system som består av en utrymningsdörr med enkelt dörrblad vilken är gångjärns- eller pivåhängd längs en vertikal axel i en karm

3.6

inaktivt dörrblad

dörrblad som öppnas sist och stänger först i en falsad enkelverkande dörrkonstruktion med dubbla dörrblad

3.7

insida

dörrblad på vilken det sitter en tryckstång för att manövrera ett panikutrymningsbeslag för utrymning

3.8

hållare

del av ett panikutrymningsbeslag såsom slutbleck, hylsa eller annan anordning som fallen och/eller regeln griper in i

3.9

tryckstång (push-bar)

aktiverande horisontell tryckstång på ett panikutrymningsbeslag (typ A), som är konstruerat för att sättas fast mellan svängbara stödfästen som manövreras i utrymningsriktningen och/eller i en nedåtriktad båge (se figur 2)

3.10

tillverkare

tillverkare, enhet eller organisation som är juridiskt ansvarig för att släppa ut produkten på marknaden

3.11

utsida

yta på dörrbladet, på motsatt sida av den yta på dörrbladet på vilken tryckstången för manövrering av panikutrymningsbeslaget sitter

3.12

anordning för återinrymning från utsidan

valfri del av ett panikutrymningsbeslag för öppning av ett utrymningsbeslag från utsidan

ANM. En anordning för återinrymning från utsidan kan levereras med valfri återinrymningsfunktion.

3.13

tryckstång

horisontell del av ett panikutrymningsbeslag som vid påskjutning manövrerar mekanismen

3.14

dörrkonstruktion med dubbla dörrblad

system som består av två gångjärnshängda eller pivåhängda utrymningsdörrar inom en enda karm.

ANM. 1 De mötande dörrbladen kan vara antingen plana eller falsade.

ANM. 2 En dörrkonstruktion med dubbla dörrblad där endast ena dörrbladet är försett med ett panikutrymningsbeslag anses vara en enkel panikutrymningsdörr.

ANM. 3 En dörrkonstruktion med dubbla dörrblad där det aktiva dörrbladet är försett med ett panikutrymningsbeslag enligt EN 1125 och det inaktiva dörrbladet är försett med ett nödutrymningsbeslag enligt EN 179 anses vara en dubbel nödutrymningsdörr eller en enkel panikutrymningsdörr.

3.15

tryckstång (touch-bar)

aktiverande horisontell tryckstång på ett panikutrymningsbeslag (typ B), som är konstruerat för att ingå i ett chassi eller annat monteringsssystem som manövreras i utrymningsriktningen (se figur 3)

3.16

öppningskraft

kraft som appliceras på tryckstången vinkelrätt mot dörrytan och som är nödvändig för att dra in eller frigöra fallar och/eller regler från hållarna så att dörren kan öppnas

3.17

vertikal stång

förlängning av regeln i ett panikutrymningsbeslag som kopplar det till den horisontella tryckstången via manövermekanismen

3.18

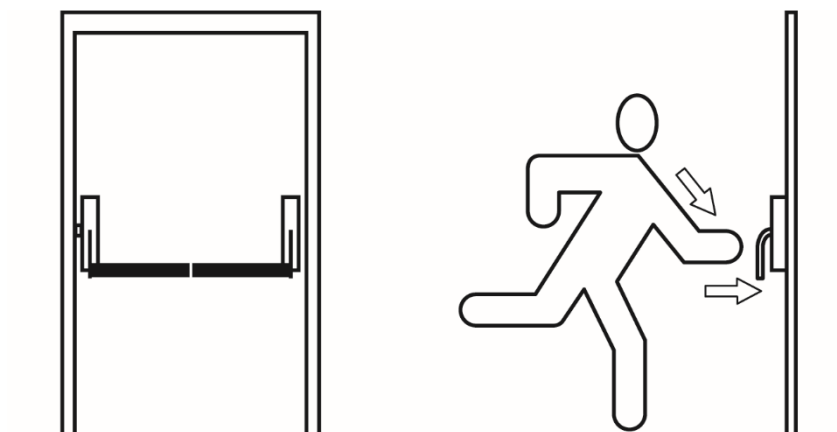
panikutrymningsbeslag

utrymningsbeslag enligt EN 1125 som är avsett att uppnå en säker och effektiv utrymning genom en dörröppning med minsta möjliga ansträngning och utan förhandskunskap om panikutrymningsbeslaget och som möjliggör säker utrymning även om dörren utsätts för tryck såsom av människor som trycks mot dörren i utrymningsvägens riktning

ANM. 1 Ett panikutrymningsbeslag innehåller en eller flera fall(ar) och/eller regel/reglar som griper in i en hållare i den omslutande dörrkarmen och/eller golvet för att säkra dörren när den stängs. Fallen och/eller regeln kan frigöras av den tryckstång som är placerad horisontellt över insidan av dörrbladet när den förflyttas var som helst längs sin effektiva längd i färdriktningen och/eller i en båge nedåt.

ANM. 2 Panikutrymningsbeslag är avsedda att användas där paniksituationer kan uppstå. I en paniksituation reagerar människor i grupp annorlunda än en ensam person. När två eller flera personer rusar fram till en utrymningsdörr, troligen i mörker och/eller rök, finns det risk för att den första personen som når fram till dörren inte nödvändigtvis manövrerar panikutrymningsbeslaget utan trycker sig mot dörrbladet (dörr under tryck) medan andra personer försöker manövrera den horisontella tryckstången genom ett tryck med handen eller kroppen.

ANM. 3 När en dörr öppnas i utrymningsriktningen kan ett panikutrymningsbeslag användas istället för ett nödutrymningsbeslag som omfattas av lokala föreskrifter.

Figur 2 — Panikutrymningsbeslag av typ A (tryckstång (push-bar))